

Урок №4

Тема уроку: **Цивільне законодавство. Право власності. Захист прав власності.**

Сукупність правових норм, які регулюють особисті майнові та немайнові відносини називається **цивільним правом**.

За ст. 41 Конституції України 1996 року кожен громадянин нашої держави має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Власність — це економічна категорія, що є одним із проявів суспільних відносин з приводу привласнення матеріальних благ.

Право власності — це сукупність правових норм, які регулюють і закріплюють суспільні відносини, що виникають з присвоєнням матеріальних благ громадянами, юридичними особами та державою, які надають названим суб'єктам рівні права та обов'язки з володіння, користування і розпорядження майном.

Зміст права власності полягає у тому, що власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном		
ПРАВО ВОЛОДІННЯ	ПРАВО КОРИСТУВАННЯ	ПРАВО РОЗПОРЯДЖЕННЯ
- Це заснована на законі можливість фактичного утримання конкретною особою конкретної речі (майна) у своєму господарстві та здійснення безпосереднього впливу над нею	- Це заснована на законі можливість володільця використовувати корисні властивості від конкретних речей (майна), які дають можливість задовольнити його відповідні потреби та інтереси	- Це заснована на законі можливість визначати фактичну або юридичну долю речі (майна) шляхом її безпосередньої реалізації (споживання), відчуження (продажу, дарування, міни тощо) або здійснення інших правочинів чи договорів з приводу речей (майна)

Володіння — це фактична наявність речі в господарстві власника та його можливість впливати на неї безпосередньо. Володіння може бути законним (наприклад, наявність в особи речі за правом власності) та незаконним (скажімо, володіння майном, набутим злочинними діями, привласнення знахідки). Незаконне володіння поділяється на добросовісне (коли особа не знала і не могла знати про те, що володіє чужим майном) і недобросовісне (коли особа знала чи повинна була знати про те, що володіння незаконне).

Користування — це право вилучати з речей їхні корисні властивості (наприклад, обробляти землю та отримувати врожай, вживати продукти харчування, носити одяг і взуття).

Розпорядження — це право визначати юридичну або фактичну долю майна (наприклад, продавати, дарувати, обмінювати, переробляти, заповідати тощо).

Розрізняють такі форми власності:

- **приватна;**
- **колективна;**
- **державна.**

Право власності в Україні є непорушним.

Захист відносин власності в Україні здійснюється на підставі загальних засад, визначених ст. 386 ЦК України та ст. 48 Закону України "Про власність", серед яких слід зазначити:

- рівний захист усіх суб'єктів права власності;
- неможливість позбавлення особи права власності протиправним шляхом;
- наявність у власника права вимагати усунення всяких порушень його права, хоча б ці порушення і не були пов'язані з позбавленням володіння, а також вимагати усунення будь-яких перешкод з боку інших осіб, пов'язаних із здійсненням ним володіння, користування або розпорядження належним йому майном;
- наявність у власника права на отримання відшкодування, завданої йому майнової та моральної шкоди;
- захист права власності здійснюється судом, господарським або третейським судом;
- наявність у власника права на відшкодування з боку держави заподіяних збитків у разі прийняття державою законодавчого акта, який припиняє права власності;
- поширення положень щодо захисту права власності на особу, яка хоч і не є власником, але володіє майном.

Домашнє завдання: опрацювати конспект